

- Intervju s vrlo uglednim bratom Thierryjem Zaveronijem, Velikim majstorom Velike lože Francuske -

Rođen 1961. godine, Thierry Zaveroni posvetio je svoj život službi: prvo naciji, unutar Mornarice i prestižne jedinice vatrogasaca pomoraca u Marseilleu, a zatim slobodnom zidarstvu, kojemu se pridružio 1985. godine u Marseilleu. Od svog izbora na čelo Velike lože Francuske 2022. godine, on utjelovljava jasnu, bratsku i zahtjevnu zidarsku riječ, vjernu tradiciji, a istovremeno duboko ukorijenjenu u izazovima našeg vremena. Na pitanja međunarodne publike koja želi bolje razumjeti ulogu, viziju i aktualnosti Velike lože Francuske, on odgovara u ovom intervjuu.

Kako je izgledao vaš zidarski put — od inicijacije 1985. u Marseilleu do danas?

Iniciran sam 1985. godine u Loži "Stella Maris" u Marseilleu. Ime te Lože, koje aludira na zvijezdu pomoraca, duboko je obilježilo moj put: uvijek me podsjećalo na zahtjev za smjerom, za unutarnjim svjetlom u tami neizvjesnosti. Bila je to škola strogosti, šutnje i transformacije. Tamo sam obnašao sve službe do one Velečasnog majstora, prije nego što sam pozvan da služim Obedijenciji na nacionalnoj razini. Sjedio sam u Saveznom vijeću, više puta obnašao dužnost Prvog velikog majstora zamjenika, prije nego što sam izabran za Velikog majstora u lipnju 2022. Ova dužnost nije ni moć ni privilegija. To je misija službe i prijenosa. Svakog me dana poziva da utjelovljujem vjernost Obredu, poniznost slušanja i dubinu bratske veze.

Na kojim se temeljima izgrađuje Velika loža Francuske i po čemu se razlikuje od drugih?

Velika loža Francuske je inicijacijska Obedijencija koja isključivo prakticira Drevni i prihvaćeni škotski obred. Svoj identitet temelji na duhovnosti, simboličkoj tradiciji, humanizmu i slobodi savjesti. Ono što je izdvaja je vjernost zahtjevnom ritualu, zazivanju Velikog arhitekta svemira i dubini unutarnjeg putovanja. Nismo ni filozofski krug, ni dobrotvorno društvo, već istinska škola transformacije sebe.

Naša praksa temelji se na Tri velika svjetla slobodnog zidarstva: Svesci svetog zakona, Kutnik i Šestar, prisutni u svim našim časnim Ložama. Svaki brat radi "na slavu Velikog arhitekta svemira", čije tumačenje pripada osjećajnosti i savjesti svakog pojedinca. Ova apsolutna sloboda savjesti omogućuje svima da napreduju u skladu sa svojim duhovnim, filozofskim ili vjerskim uvjerenjima.

Potvrđujemo svoju privrženost načelima definiranim na Konventu u Lausanni 1875.: poštovanje Tradicije, odbacivanje političkih ili vjerskih kontroverzi u radovima, potraga za Istinom, međusobna tolerancija i aktivna solidarnost. Ova vjernost tradicionalnom slobodnom zidarstvu povezana je s otvorenošću prema suvremenim izazovima: naše Lože danas rade na temama poput kraja života, umjetne inteligencije ili ekoloških izazova, kroz Pitanja za proučavanje Loža.

Velika loža Francuske pokazuje ovaj angažman kroz djelovanje: s gotovo 950 Loža raspoređenih u metropolitanskoj Francuskoj, prekomorskim teritorijima i inozemstvu, te s

više od 31.000 braće, ona blista svojom vitalnošću, strogim ritualima, otvorenošću prema svijetu i svakodnevno proživljenim bratstvom.

Ovaj angažman očituje se posebno kroz njen Fond za donacije "Bratstvo i humanizam", osnovan 2012. i službeno priznat 2016. Ovaj Fond ima za cilj ostvarivanje ljudske solidarnosti, podržavajući akcije u korist ugroženih osoba, kulturne inicijative povezane sa zidarskim vrijednostima.

Među njegovim ostvarenjima: potpora žrtvama potresa u Maroku, žrtvama ciklona u Mayotteu ili stanovništvu pogođenom potresima u Turskoj i Siriji. Također je financirana bolnička vozila za Ukrajinu, podržana medicinska istraživanja protiv HIV-a i organizirani dobrotvorni balovi u korist osoba s invaliditetom.

Jer bratstvo ne može ostati apstraktan ideal, Velika loža Francuske djeluje, diskretno ali dosljedno, kako bi utjelovila vrijednosti humanosti, solidarnosti i dostojanstva u profanom svijetu.

Vjerujemo u aktivno, prosvijetljeno i dobroćudno slobodno zidarstvo: inicijacijsko bratstvo, vjerno tradiciji i odlučno otvoreno prema budućnosti.

Sjedište Velike lože Francuske u Parizu je simbolično mjesto. Što možete reći o njemu?

Naš hotel, na adresi 8 rue Louis Puteaux, u 17. arondismanu u Parizu, mnogo je više od običnog administrativnog sjedišta. To je visoko mjesto sjećanja, prijenosa i bratstva. Smještena u četvrti Batignolles, ova ulica otvorena 1840. godine dominira mjesto duboko ukorijenjeno u duhovnoj povijesti Pariza. Prvo se tu smjestila kuća franjevačkih redovnika, posvećena služenju najpotrebitijima. Kapela, podignuta na antičkom izvoru koji je danas presušio, dovršena je 1896. Već tada nosila je poziv na njegu, šutnju i svetost, nagovještavajući svoju buduću inicijacijsku namjenu.

1910. godine Velika loža Francuske uselila se u zidove samostana nakon odlaska franjevaca. Bivša kapela tada postaje Veliki hram. Njen prostor podijeljen je na dva dijela po visini, što je dovelo do nastanka Hrama Franklin D. Roosevelt, inauguriranog 1948. u prisutnosti Eleanor Roosevelt. Ispod ove kapele, kripta je prošla kroz mnoge živote: plesnu dvoranu, klizalište, kino... Danas u njoj se nalazi restoran Velike lože Francuske, "Škotski krug", zadržavajući misterij svojih podzemnih izvora.

Hram Franklin D. Roosevelt utjelovljuje savez između duhovnosti, građanskog angažmana i povijesnog sjećanja. Veliki hram Pierre Brossolette, nazvan po velikom pripadniku pokreta otpora, članu naše Velike lože, novinaru i intelektualcu, slavi plodno jedinstvo slobodne misli, republikanskog duha i zidarskog ideala. Nedavno smo željeli upisati u svoju baštinu dvije suvremene ličnosti: Hram Lafayette, u čast heroja slobode dvaju svjetova, i Hram Arnaud Beltrame, koji odaje počast sjećanju na brata koji je pao u ime svojih uvjerenja.

Arnaud Beltrame iniciran je 2008. u Loži "Jérôme Bonaparte" u Rueil-Malmaisonu. Njegova gesta 24. ožujka 2018., kada se dobrovoljno zamijenio za taoca tijekom terorističkog napada, odzvanja kao ostvarenje najplemenitijih zidarskih vrijednosti: hrabrost, žrtva, ljubav prema

čovječanstvu. Velika loža Francuske odala mu je svečanu počast u travnju 2018., u vrlo intenzivnoj pogrebnoj sjednici. Danas njegovo ime i dalje nadahnjuje sve one koji, unutar Hrama kao i u gradu, nastoje spojiti ideal i djelovanje.

Na kraju, uskoro ćemo inaugurirati novi hram: Hram Éliane Brault. Éliane Brault utjelovljuje jedinstvenu figuru naše povijesti: radikalna aktivistica, pripadnica pokreta otpora, inicirana u Veliku ložu Francuske 1927. u Loži za posvojenje, bila je jedna od prvih žena koja je snažno zagovarala punu participaciju žena u zidarskom životu. Osnivačica Velike mješovite univerzalne lože, visoko je nosila zahtjev za humanističkim, duhovnim i emancipatorskim zidarstvom. Posvetiti joj hram znači potvrditi da je riječ žena u inicijacijskoj tradiciji ne samo legitimna, već i temeljna.

Ovoj simboličnoj dimenziji pridružuje se istinska kulturna i baštinska ambicija. Potpuno preinačen i obnovljen, muzej naše Velike lože danas predstavlja gotovo 400 ritualnih, povijesnih i umjetničkih predmeta, dio zbirke bogate s više od 4000 objekata. On svjedoči o dubini tradicije, raznolikosti zidarskih izraza i njihovom upisu u povijest naše zemlje.

Ovo mjesto, sada priznato od strane Visokog vijeća muzeja Francuske, koje je dalo povoljno mišljenje za dodjelu oznake "muzej Francuske", u potpunosti se uključuje u pristup prijenosa, dijaloga i širenja. Čekajući konačnu potvrdu od strane regionalnog prefekta, ovo priznanje označava važan korak u otvaranju naše institucije prema javnosti.

Otvoren za sve, ovaj muzej predstavlja spoj između intimnosti Hrama i univerzalnosti kulture. Više od izložbenog prostora, on je mjesto žive memorije, dijeljene refleksije i otkrića, na raskrižju inicijacije, simbolike i povijesti.

Koje fondove ili socijalne akcije podržava Velika loža Francuske?

Naš angažman u gradu ne ograničava se na izjave namjera: on se ostvaruje, daje se vidjeti, utjelovljuje. Kroz svoj Fond za donacije Bratstvo i humanizam (B&H), Velika loža Francuske potvrđuje prisutnost, diskretnu ali postojanu, uz one koje iskušenje oslabljuje ili nepravda pogađa.

Ove strukture djeluju kao nevidljive ruke našeg ideala: omogućuju nam da podržimo obrazovne, kulturne, baštinske ili humanitarne inicijative. To je bio slučaj, na primjer, tijekom pandemije, kada su postavljeni programi solidarnosti. Ili u Ukrajini, gdje je bolničko vozilo osigurano zahvaljujući našem fondu, omogućilo pružanje njege i utjehe stanovništvu pogođenom ratom.

Ali izvan ovih konkretnih gesta, cijeli naš zidarski pristup nosi u sebi duboko društvenu pozivnicu: oblikovati slobodne, uspravne, prosvjetljene ljude — sposobne transformirati svijet jer su prvo krenuli u transformaciju sebe. To je, bez sumnje, naše najbitnije doprinosi društvu.

Za nas, slobodne zidare Velike lože Francuske, ne može biti duhovnosti bez angažmana, niti ideala bez utjelovljenja. U tom je duhu rođen, 2012. godine, Fond za donacije Bratstvo i humanizam, službeno priznat 2016.

Uklopljen u okvir temeljnih tekstova Republike i univerzalnih načela Deklaracije o pravima čovjeka, ovaj fond je mnogo više od instrumenta: on je pružena ruka, gradilište svjetlosti, spoj između inicijacijske namjere i konkretne akcije.

Njegove su misije trostruke: pomoći najranjivijima; promicati kulturu u onome što ima najslobodnije i najbratskije; te podržati istraživanje o slobodnom zidarstvu, njegovoj povijesti, vrijednostima i intelektualnom utjecaju.

Vjerni tim obvezama, Bratstvo i humanizam mobilizira se svugdje gdje se bratstvo može izraziti djelima: organiziranjem dobrotvornih balova za osobe s invaliditetom; pokretanjem fondova solidarnosti za žrtve u Mayotteu, Turskoj ili Siriji; podrškom medicinskim istraživanjima protiv HIV-a; ili sudjelovanjem u obnovi Notre-Dame u Parizu, visokom mjestu genija graditelja.

Kroz te akcije, cijeli zidarski ideal ostvaruje se: operativni humanizam, ukorijenjen u suosjećanju, zahtjevnosti i vjernosti duhu Reda.

Konačno, projekti poput onog provedenog u ITEP-u (Terapeutski, obrazovni i pedagoški institut) u Tressinu (departman Nord, regija Hauts-de-France), gdje se potiče kreativno izražavanje ugrožene djece, podsjećaju da nema budućnosti bez prijenosa, niti prijenosa bez humanosti.

Naše slobodno zidarstvo istovremeno je tradicionalno i duhovno, ali i odlučno suvremeno. Ono se ne nameće svijetu, već ga obasjava bratskim i djelotvornim prisustvima.

Kakav je međunarodni utjecaj Velike lože Francuske?

Univerzalna pozivnica slobodnog zidarstva ne poznaje zidove ni granice. Vjerna tom duhu, Velika loža Francuske danas je prisutna u više od 35 zemalja, s više od 70 Loža raspoređenih u Europi, Africi, Americi, Aziji i prekomorskim teritorijima.

Ovaj razvoj nije plod strategije širenja: on je organski, bratski, inicijacijski. Tamo gdje braća, vođena pozivom Drevnog i prihvaćenog škotskog obreda, žele raditi prema duhovnim i etičkim načelima naše Tradicije, mi ih pratimo u stvaranju živih Radionica, vjernih duhu Reda. Ne radi se o postavljanju oznaka na karti, već o podizanju stupova tamo gdje se osjeća potreba za Svjetlošću.

Naša djelovanja tako aktivno sudjeluju u širenju utjecaja Velike lože Francuske i Drevnog i prihvaćenog škotskog obreda, danas jednog od najpraktiziranih obreda u svijetu. Naša Obedijencija igra temeljnu povijesnu ulogu u prijenosu, obrani i procvatu ovog obreda, do te mjere da se često smatra glavnom referencom u pogledu pravilnosti i vjernosti tradiciji.

Ovo međunarodno širenje u potpunosti se uklapa u svijet obilježen intenziviranjem razmjena, profesionalnih mobilnosti i osobnih migracija. U ovoj dinamici, pod poticajem Velikog majstora, naša Velika kancelarija podržava sve inicijative koje imaju za cilj uspostaviti

ili ojačati zidarsku prisutnost GLDF-a na područjima gdje još nismo prisutni, ili u suradnji s našim prijateljskim obedijencijama.

Ova se akcija odvija uz strogo poštivanje naših vrijednosti, našeg inicijacijskog pristupa i suvereniteta braće. Ona posebno omogućuje onima koji privremeno ili trajno napuštaju Francusku da nastave svoje inicijacijsko putovanje tamo gdje se nalaze, bez prekida loze ili gubitka smisla.

Tako se lanac jedinstva širi, proteže i održava, nošen slobodnim zidarstvom koje ostaje vjerno svojim izvorima, a istovremeno se u potpunosti uključuje u stvarnost suvremenog svijeta.

Sudjeluje li Velika loža Francuske u republičkom životu?

Da, Velika loža Francuske sudjeluje u republičkom životu, ali na način koji joj je svojstven: niti politički akter, niti grupa za pritisak, već budna savjest, nositelj etičke riječi u Gradu.

Naš angažman ostvaruje se bez ikakvog izdavanja naše političke neutralnosti, utemeljene na neovisnosti Loža i apsolutnoj slobodi savjesti svakog brata. Ne izdajemo upute, ne podržavamo nijednu stranku. Ali dajemo glas, kad god je u pitanju obrana temeljnih načela Republike — laičkost, bratstvo, sloboda savjesti — koji su također, oduvijek, stupovi našeg zidarskog pristupa.

U siječnju 2021., Velika loža Francuske sudjelovala je u parlamentarnom saslušanju o poštivanju načela Republike, zajedno s drugim Obedijencijama. Ovaj trenutak razmjene, u okviru rasprave o takozvanom "zakonu protiv separatizma", svjedočio je o priznanju uloge koju Obedijencije mogu igrati kao posrednička tijela i akteri civilnog društva. Ova prisutnost, ponizna ali čvrsta, odražavala je našu brigu da doprinesemo vjernoj Republici svojim temeljnim idealima.

Jer naša riječ nije niti prigodna, niti militantna: ona je hranjena inicijacijskim radom, sporim sazrijevanjem misli unutar naših Loža, gdje braća vježbaju slobodno razmišljanje, raspravljanje bez sukobljavanja, izgradnju etike bez dogme. To je stav koji nosimo u javni prostor: stav svijesti, prosvjetljen zidarskim humanizmom i osjećajem dužnosti.

Velika loža Francuske nije izvan svijeta, naprotiv. Ona promatra, razmišlja, vodi dijalog s institucijama kada je pozvana. Čini to bez ikakvog pristajanja uz stranačke podjele, bez popuštanja sirenama ideologije. Ne zamjenjuje volju suverenog naroda, ali pazi da svjetla ne ugasnu.

Ovo se stajalište uklapa u dugu povijest. Povijest slobodnog zidarstva koje je, od doba prosvjetiteljstva, doprinijelo velikim borbama za ljudsko dostojanstvo, odvajanje Crkve i države, pristup svih obrazovanju i emancipaciju svijesti. Iako je Velika loža Francuske, osnovana 1894., ona se poziva na tu tradiciju i prilagođava je suvremenim izazovima: porastu ekstremizma, gubitku orijentira, identitetskim napetostima i povlačenju u sebe.

Kroz svoje javne istupe, kolokvije, konferencije i odmjereno izražavanje, GLDF nastoji ponuditi refleksiju, a ne zapovijed; nadahnuće, a ne prisilu. Djeluje više kao stražar, kao prostor intelektualnog i duhovnog daha u svijetu prepunom praznih riječi.

Sudjelovati u republičkom životu, za Veliku ložu Francuske, znači raditi za opće dobro, ostajući vjerni svojoj inicijacijskoj misiji. To je podsjetnik da laičnost nije oružje, već načelo mira. Da sloboda savjesti nije ustupak, već temelj. I da bratstvo, konačno, mora sići s pročelja i prožimati svijest.

Koja je vaša poruka u današnjem kontekstu krize?

U svijetu obuzetom brigom, sumnjom, a ponekad i nasiljem, poruka Velike lože Francuske želi biti i lucidna i puna nade. Živimo u vrijeme dubokih preokreta: ekološke krize, sloma društvenih veza, gubitka smisla, porasta radikalizma i nepovjerenja prema institucijama — sve to potresa temelje našeg zajedničkog života.

Naš glas ne želi biti ni proročanski ni doktrinaran, već ukorijenjen u trajnoj vjernosti humanističkom, duhovnom i univerzalnom idealu koji čini srž našeg zidarskog puta.

Naša se poruka može sažeti u nekoliko jednostavnih, ali zahtjevnih riječi: „oporaviti se od očaja, raditi na smirivanju, njegovati unutarnji život i oživljavati bratstvo.“ Tamo gdje tjeskoba potiče povlačenje, mi pozivamo na susret. Tamo gdje strah rađa isključenje, podsjećamo na dostojanstvo svakog pojedinca. Tamo gdje se pukotine šire, pružamo nit nevidljivog, ali stvarnog lanca jedinstva.

Velika loža Francuske poziva svakog da u sebi pronade središte ravnoteže. Ne nametnutu istinu, već unutarnju uspravnost, uzdizanje svijesti koje omogućuje prebrođavanje kušnji bez odricanja ljudskosti. Vjerujemo da se svijet mijenja transformacijom sebe samog. To je inicijacijski put koji nudimo.

U ovom kontekstu krize, naša uloga nije komentirati aktualne događaje, već dati smisao sadašnjosti. Kroz rad u Loži, meditaciju simbola i produbljivanje vrijednosti slobode, jednakosti, bratstva i laičnosti, oblikujemo ljude sposobne samostalno misliti, oduprijeti se zbrnci i služiti svjetlu, a ne tami.

Naša je poruka jasna: „moguće je ostati uspravan, slobodan i bratski čak i usred oluje.“ Moguće je, kamen po kamen, graditi hram mira u svijetu u neredu. Moguće je, uvijek iznova, gajiti nadu.

Tko sudjeluje na javnim konferencijama GLDF-a?

Javne konferencije koje organizira Velika loža Francuske privlače raznoliku i angažiranu publiku, što odražava njezinu otvorenost i misiju prijenosa. Otvorene svima, bez obzira na status, dob ili uvjerenje, ovi susreti nude rijedak prostor za slobodno, smireno i duboko promišljanje.

Među sudionicima su studenti u potrazi za smjernicama, istraživači na granicama etike ili filozofije, građani željni produbiti razumijevanje svijeta, ali i braća i sestre iz drugih obdijeljenja, željni obogatiti svoj inicijacijski put kroz razgovor.

Posljednjih godina primjećujemo sve veću prisutnost mladih odraslih, muškaraca i žena, često u potrazi za smislom u svijetu neizvjesnosti. Privučeni humanističkim vrijednostima koje GLDF predstavlja i dubinom tema, oni u ovim konferencijama pronalaze zdravu alternativu konvencionalnim ili polariziranim diskursima.

Ova raznovrsna publika uključuje i ne-inicirane i zidare. Prvi, dolazeći iz raznih sredina, ponekad prvi put otkrivaju zidarski svijet kroz duhovnost, humanizam ili unutarnju potragu. Drugi, braća i sestre iz GLDF-a ili drugih obdijeljenja, produbljuju svoju refleksiju kroz riječ gostujućih govornika — filozofa, znanstvenika, književnika. Tu su i sveučilišni profesori, kulturni djelatnici i intelektualci koji cijene kvalitetu sudionika i dubinu govora.

Kako bi odgovorila na ove različite potrebe, GLDF nudi više formata susreta, sve vođene željom za dijeljenjem. Velike konferencije u okviru ciklusa "Izazovi i perspektive" daju riječ istaknutim osobama koje osvijetljuju ključna pitanja našeg vremena — demokraciju, slobodu, naciju, bratstvo. Intimniji formati, poput "Condorcet-Brossolette" konferencija, obrađuju inicijacijske i duhovne teme pristupačnim, ali zahtjevnim jezikom, povezujući zidarska načela sa suvremenim izazovima.

Bez obzira na format, ove konferencije dijele istu ambiciju: ponuditi prostor za razmišljanje oslobođen stranačkih napetosti, gdje se riječ gradi s strpljenjem, strogosti i dobrohotnošću. One utjelovljuju poziv GLDF-a: oživljavati bratsku, prosvijetljenu i strukturiranu riječ, vjernu tradiciji, a usmjerenu prema sadašnjim izazovima.

Kakav je vaš pristup kulturi?

Kultura je u srcu našeg djelovanja — ne kao ukras, već kao nositelj smisla, živi jezik između inicijacijske tradicije i suvremenog svijeta. Za GLDF, ona je sredstvo prijenosa, otvorenosti i uzdizanja. Hraniti inteligenciju, buditi svijest, propitkivati očigledno i povezivati vidljivo s nevidljivim — to je bit kulturne misije.

U tom duhu osmišljen je „Salon knjige i kulture GLDF-a“, čije prvo izdanje održava se u lipnju 2025. Ovaj događaj označava važan korak: želimo podijeliti s javnošću, iniciranom i neiniciranom, zahtjevan i bratski pogled na intelektualno stvaralaštvo, velike mislioce, simboličku maštu i društvene izazove.

Ova se dinamika očituje i u trajnijim prostorima poput *Knjižare "Broj 8"*, smještene u sjedištu GLDF-a. Više od prodajnog mjesta, to je mjesto razmjene i otkrića, s knjigama o duhovnosti, povijesti, filozofiji, simbolici, ali i poeziji, umjetnosti i humanističkim znanostima.

Naš angažman proteže se i u digitalnim prostorima, poput rubrike "Književne novosti", koja predstavlja djela povezana sa slobodnim zidarstvom, te "Kulturne postaje", koja ukazuje na umjetničke i intelektualne inicijative koje rezoniraju s našim vrijednostima.

Kultura je za nas čin bratstva, način borbe protiv siromašenja mašte i otvaranja puteva prema univerzalnom.

Zašto festival "Plavi Satovi"?

Festival "Plavi Satovi", rođen u Marseilleu pod okriljem Velike lože Francuske, više je od kulturnog događaja. To je bratska gesta, ponuda smisla u svijetu rastrganom raspršenosti, zaborava i buke. Treba biti prostorom daha i povezivanja, poetskim i duhovnim putovanjem gdje se glazba, misao, poezija, tišina i emocija stapaju u zajedničkoj težnji: okupljanju oko dijeljene svjetlosti.

U vrijeme kada se orijentiri ljuljaju, a veze popuštaju, festival "Plavi Satovi" postaje nježan i nužan protuteža rascjepkanom svijetu. Poziva na susret oblika, bića i ideja – poput raskrižja umjetnosti i intuicije, uma i srca – crpeći iz izvora velikih humanističkih i zidarskih vrijednosti.

Misija festivala je višestruka. Njegov je cilj most između disciplina koje su često odvojene – glazbe, poezije, filozofije, kazališta – kroz duboko bratski pristup. Čitanje se može ispreplesti s koncertom, predavanje s izvedbom, stvarajući zajednički jezik između osjećaja i refleksije. Istražuju se potraga za smislom, bratstvo, svetost, europski identitet ili univerzalnost ljudskih prava, kroz estetiku koje dodiruje i dušu i intelekt.

Otvoren svima – zidarima i profanima, znatiželjima i angažiranim, mladima i starijima – festival utjelovljuje duh otvorenosti Velike lože Francuske. Ne nudi dogmatski govor, već prostor za osjetilna iskustva i duhovno buđenje. Mnogi mladi pronalaze snažan odjek svojim težnjama: razumijevanju, osjećanju, povezivanju.

Okvir festivala, dvorac Saint-Antoine, istovremeno je i njegov dragulj i produženje. Ovo značajno mjesto, koje je Velika loža Francuske stekla 2016., postalo je živo kulturno i duhovno središte u srcu 11. arondismana Marseillea. S hramovima i prostorima otvorenima javnosti, tijekom cijele godine ugostuje predavanja, izložbe, radionice i koncerte. Mjesto sjećanja i projekcije, ono predstavlja zidarstvo otvoreno gradu, pažljivo prema onome što se plete između umjetnosti i uzdizanja bića.

Tijekom festivala, dvorac postaje kazalište odjeka. Svaki kutak oživljava: pjesma odzvanja pod svodovima hrama, predavanje se odvija u vrtu, recital se uzdiže u večernjoj svjetlosti. Ovaj jedinstveni ambijent, istodobno povučen i otvoren, potiče duboka, često nezaboravna iskustva jer dotiču ono što je bitno: ono što povezuje.

Moto festivala govori mnogo o njegovoj ambiciji: "U svijetu koji razdvaja, 'Plavi Satovi' okupljaju oko dijeljene svjetlosti." Ta svjetlost nije nametnuta istina, već blaga jasnoća, ponuđa svakome kao poziv na razmišljanje, osjećanje i povezivanje.

Ova kulturna i bratska dinamika sastavni je dio šireg projekta Velike lože Francuske. Festival nadopunjuje, osjetljivom i umjetničkom notom, druge inicijative poput ciklusa predavanja "Izazovi i perspektive" ili "Condorcet-Brossolette". Dok predavanja oblikuju misao, "Plavi Časovi" dodaju joj odjek osjetilnog. Poezija, glazba i ljepota postaju nositelji duhovnog prenošenja.

Festival odgovara i dubokoj suvremenoj težnji, posebno među mlađim generacijama: pronaći iskren prostor za izražavanje, gdje se može razmišljati zajedno, bez dogmi, isključivanja i maski. Tu se susreću umjetnici, intelektualci, studenti, građani svih horizonata, došli proživjeti trenutak suspenzije – istodobno intiman i kolektivan, svjetlostan i zahtjevan.

Ove godine festival će se održati početkom srpnja 2025. s bogatim programom, otvorenim i vjernim duhu koji ga pokreće. Među istaknutim događajima bit će okrugli stol "Mladež i europske vrijednosti: put prema ljudskim pravima?", koji će 5. srpnja u dvorcu Saint-Antoine okupiti različite glasove oko europskog ideala, prenošenja humanističkih vrijednosti i budućnosti temeljnih prava.

Za nas, festival "Plavi Časovi", koji nosi Velika loža Francuske, a utjelovljuje dvorac Saint-Antoine, čin je nade i bratstva – način oživljavanja zidarskog ideala u gradu kroz kulturu. Njegova je jedina ambicija okupiti ono što svijet razdvaja, graditi mostove tamo gdje se dižu zidovi, i podsjećati, nježno ali čvrsto, da ljepota, misao i bratstvo još uvijek mogu osvijetliti put.

Što predstavlja "Inicijacijski pogledi"?

"Inicijacijski pogledi" (PVI) daleko su više od tromjesečnog časopisa. To je duboki dah u vrtlogu dana, alat za rad uma i duše, pružena ruka između zidarske tradicije i suvremenog svijeta. Od osnutka 1965., utjelovljuje želju Velike lože Francuske da svojim Bratovima i svakom iskrenom istraživaču ponudi prostor za promišljanje, prenošenje i uzdizanje.

Sam naslov govori bitno: ne radi se o nametanju istine, već o otvaranju perspektiva, ukrštavanju pogleda i pružanju osvjetljenja iz inicijacijskog iskustva. Svaki broj istražuje središnju temu – inicijaciju, usavršavanje, svetost, laičnost, tišinu, potragu za smislom – spajajući simboličku strogost, duhovnu dubinu i otvorenost svijetu.

Tekstovi su plod Braće svih doba i pozadina, vođenih željom da podijele ono što im je zidarski rad omogućio da otkriju, naslute ili samo ugledaju. Ali časopis prima i glasove s druge strane: filozofe, pisce, istraživače, umjetnike... Svi koji na druge načine rade na uzdizanju bića nalaze u "Inicijacijskim pogledima" mjesto odjeka.

Govori jasnim jezikom, nikad ezoteričnim, ali prosvijetljenim duhom simbola. Tako i neinicirani čitatelj može naći materiju za razmišljanje, odjek vlastitih pitanja ili jednostavno radost od čitanja onoga što potresa dušu.

Svako izdanje, dostupno u tiskanom i digitalnom obliku, prate kolumne, portreti, pjesme, analize slika i prikazi inicijacijskih putovanja. U toj raznolikosti pristupa, isti dah oživljava stranice: dah živog zidarstva, ukorijenjenog u tradiciji a usmjerenog prema univerzalnom.

Ukorijenjenost "Inicijacijskih pogleda" vidljiva je i u povijesti Obedijencije. Nastavlja lozu prestižnih publikacija poput "Simbolizma" ili "Biltena Velike lože Francuske", svjedočeći o kontinuitetu, temeljitom radu i uredničkom partnerstvu koje poštuje samu ideju prenošenja.

Ispočetka objavljivao anonimno, od 1986. odlučio je otkriti imena svojih autora – ne iz taštine, već kako bi istaknuo angažman, odgovornost i hrabrost misli s otvorenim licem.

Tako "Inicijacijski pogledi" nisu samo zrcalo za Bratstvo: oni su i otvorena vrata, poziv na dijalog sa svijetom. Svojim postojanjem potvrđuju da je još uvijek moguće pisati drugačije, misliti slobodno i tražiti bez gubitka sebe.

To je, u biti, Hram od papira gdje svatko može, vlastitim tempom, položiti svoj kamen.

U zahtjevnom i prigušenom svijetu zidarskih izdanja, neki prosvijećeni književni kritičari, stručnjaci za ezoteriju i inicijacijske tradicije, danas smatraju "Inicijacijske poglede" najboljim obedijencijskim časopisom u Francuskoj. Njegova ravnoteža između dubine sadržaja i elegancije forme, između bogatstva teme i jasnoće stila, čini ga referencom cijenjenom i izvan stupova Velike lože Francuske.

Kako je protekla posjeta Emmanuela Macrona GLDF-u?

Posjeta predsjednika Republike Emmanuela Macrona Velikoj loži Francuske 5. svibnja 2025. ostat će zapamćena kao trenutak rijetkog intenziteta, svečan i bratski. Po prvi put u povijesti Republike, aktualni šef države prekoračio je stupove Velikog hrama Pierre Brossolette kako bi susreo Bratstvo posvećeno tradiciji Drevnog i prihvaćenog škotskog obreda.

Ovaj naizgled simboličan gest imao je dublje značenje. Bez izričitih riječi, priznao je tihi ali trajnu ulogu slobodnog zidarstva u izgradnji republikanskih vrijednosti. Uoči 120. obljetnice zakona iz 1905., ovaj susret bio je i komemoracija i želja za dijalogom između Republike i onoga što nazivamo – ne bez zahtjevnosti – laičkom duhovnošću.

Posjeta je protekla u svečanom ritmu bogatom simbolikom. Predsjednik, u pratnji ministrice kulture, prvo je obišao muzej GLDF-a, upoznavajući kroz ritualne predmete i arhivu povijesnu i duhovnu dubinu inicijacijskog puta utemeljenog u prosvjetiteljskom humanizmu. Zatim smo dugo razgovarali, u duhu uzajamnog slušanja i poštovanja, raspravljajući o suvremenim izazovima kroz zidarsku misao – ne kao moć, već kao savjest.

Zatim sam se obratio skupu. Govor, kratak ali sadržajan, nastavio je naše angažmane. Naglasio sam da GLDF nije ni zatvoreni krug ni skriveni politički akter, već prostor za pitanja, prenošenje i unutarnji rast – gdje čovjek uči stajati uspravan, slobodan i bratski. Pozdravio sam predsjednikovu posjetu kao znak pažnje, ističući da duhovnost, kad je utemeljena na slobodi, ne oponira modernosti već otkriva njezinu dubinu.

U svijetu rascjepkanom pojednostavljenjima, podsjetio sam da sloboda savjesti, ljudsko dostojanstvo i bratstvo nisu apstraktne vrijednosti: temelji su mogućeg života zajedno. Spomenuo sam i konkretna djela naše Obedijencije: radove o kraju života, umjetnoj inteligenciji, živom svijetu i planeti; sudjelovanje na europskim skupovima; tihi ali postojanu potporu humanitarnim ciljevima kroz fond "Bratstvo i humanizam".

Zatim je uslijedio predsjednikov govor. Održan u tišini Velikog hrama, označio je prekretnicu. Emmanuel Macron proslavio je laičnost ne kao oruđe isključivanja, već obećanje slobode i

građanskog mira. Upozorio je na identitarno svođenje ove vrijednosti na alat podjela. Odao počast našoj tradiciji kao prostoru dijaloga i budnosti, s dirljivim spominjanjem zidarskih figura Republike poput Huberta Germaina ili Arnauda Beltramea, koji su žrtvom potvrdili vjernost republikanskim idealima.

Ovaj susret nije bio komunikacijska operacija, već čin priznanja. Za Bratstvo, bio je trenutak dubokog značenja: potvrda da naše, često tiho djelovanje, ima mjesto u gradu. Profani svijet dočekao ga je s radoznalošću, katkad iznenađenjem, često s poštovanjem. Neki su u njemu vidjeli snažnu poruku: u turbulentnim vremenima, još uvijek je moguće graditi mostove između duhovnosti, građanstva i humanističkog angažmana.

Odbijajući bilo kakvu instrumentalizaciju, ostajući vjerni duhu zakona iz 1905. i ističući skromnu ali stvarnu ulogu zidarstva u potrazi za smislom, Velika loža Francuske pokazala je da ostaje budna savjest. Ne da nametne istinu, već da podsjeti, neumorno, da se svjetlost ne drži: traži se, njeguje i, prije svega, dijeli.

Koja je vaša poruka Velikoj regularnoj loži Hrvatske?

Dragi Braćo iz Velike regularne lože Hrvatske, želim vam uputiti poruku i svečanu i bratsku, prožetu sviješću onoga što nas povezuje. Ono što nas ujedinjuje nadilazi geografske granice, jezike ili nacionalne povijesti. Ta je veza i obredna, u vjernosti inicijacijskoj tradiciji, ali prije svega – srčana. To je živo bratstvo, ukorijenjeno u zajedničkoj potrazi za Svjetlošću i unutarnjem uzdizanju.

U svijetu gdje nestaju orijentiri, raste zabrinutost, a govori oštrijeg tona, na nama je kao Zidarima da oglasimo drugi glas. Glas koji ne više, već rasvjetljava; koji ne nameće, već predlaže. Vaš, u Hrvatskoj, punim srcem sudjeluje u tom djelu jasnoće. Vi utjelovljujete vjernost Drevnom i prihvaćenom škotskom obredu koji dijelimo i težnju za vertikalnošću koja daje smisao postojanju u svijetu bez smjera.

Želim da vaše Lože ostanu oaze mira i strogosti, prostori gdje se radi na izgradnji sebe kako bismo bolje gradili svijet. Neka svaki Brat u vašim Radionicama pronade onu tihu snagu koja proizlazi iz meditacije simbola, međusobnog slušanja i življenog bratstva.

Nastavljajući zajedno ono što su naši prethodnici započeli, potvrđujemo da tradicija nije ukamenjena prošlost, već živ dah koji nas angažira u sadašnjosti. Dijelimo uvjerenje da je slobodno zidarstvo i danas, možda više nego ikad, svjetionik u oluji.

Vama, vrlo draga hrvatska Braćo, izražavam svoju nepromjenjivu privrženost i uvjerenje da je naš zajednički put obilježen ljepotom, mirom i nadom.

Rekoh,

Veliki majstor Velike lože Francuske
Thierry ZAVERONI